

DRAMMEN
KOMMUNE

“Drammensskolen - Norges beste skole”

Prosjektbeskrivelse
med tiltaksplan
januar 2009

Dokumentet er basert på
handlingsplanen for Norges beste skole

og inneholder to hoveddeler:

Del 1: Prosjektbeskrivelse

Del 2: Tiltaksplan
som rulleres etter halvårlige evalueringer

Innhold

DEL 1 PROSJEKTBEKRIVELSE	5
1 FORANKRING FOR PROSJEKTET	6
1.1 BAKGRUNN	6
1.2 VISJONEN SOM RAMME	6
1.3 HANDLINGSPLAN- EN KONKRETISERT OG FORSKNINGSBASERT PLAN MED TILTAK	7
2 PROSJEKTET "DRAMMENS SKOLEN – NORGES BESTE SKOLE"	8
2.1 PROSJEKTETS OVERORDNEDE MÅL	8
2.2 PROSJEKTETS MÅL OG RESULTATER I LYS AV DRAMMEN KOMMUNES OVERORDNEDE STYRINGSVERKTØY - "BALANSERT MÅL STYRING"	8
2.3 PROSJEKTETS MANDAT	8
2.4 PROSJEKTETS VARIGHET	9
2.5 PROSJEKTETS OMFANG	9
2.6 PROSJEKTETS ORGANISERING	9
2.7 ROLLER	10
2.8 SAMARBEIDSPARTNERE I PROSJEKTET	10
2.9 PROSJEKTBASEN	11
2.10 AVGRENSING AV PROSJEKTET	11
3 OPPFØLGING I PROSJEKTET	11
3.1 UNDERVEISVURDERINGER	11
3.2 KOMPETANSEUTVIKLING	11
4 FRAMDRIFTSPLAN	12
5 KRITISKE SUKSESSFaktorER	13
6 ØKONOMISKE RAMMEFAKTORER FOR PROSJEKTET	14

DEL 2 TILTAKSPLAN

<u>TILTAKSPLAN</u>	15
<u>7 KOMPETANSEUTVIKLING</u>	16
<u>8 DEN ENKELTE SKOLES VIDERE ARBEID</u>	16
<u>9 TILTAKSBESKRIVELSENE</u>	17
9.1 MALEN FOR TILTAKSBESKRIVELSENE	17
<u>TILTAKENE</u>	18
<u>10 GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER</u>	18
10.1 LESING	18
10.2 Å KUNNE UTTRYKKE SEG MUNTIG	21
10.3 Å KUNNE UTTRYKKE SEG SKRIFTLIG	21
10.4 REGNING	22
10.5 DIGITALE FERDIGHETER	25
<u>11 HJEM/SKOLE- SAMARBEID</u>	28
<u>12 LÆRINGSMILJØET - KLASSELEDELSE</u>	31
<u>13 LEDELSE</u>	35

Del 1

Prosjektbeskrivelse

“Drammensskolen - Norges beste skole”

1 FORANKRING FOR PROSJEKTET

1.1 Bakgrunn

Juni 2007 - Bystyret	Ny visjon for skolene med 10 kjennetegn vedtatt
November 2007 - Bystyret	<i>"Rådmannen skal iverksette arbeidet med å utarbeide en konkret handlingsplan for tiltak som skal lede frem til Norges beste skole."</i>
September 2008- Bystyret	Handlingsplanen for Norges Beste Skole vedtatt www.drammen.kommune.no
September 2008- Rådmann v/utdanningsdirektør	Beslutning om å opprette et 4-årig prosjekt og tilsette prosjektleder
Oktober 2008	Prosjektet "Norges Beste skole" igangsatt

1.2 Visjonen som ramme

Drammensskolen, Norges Beste Skole

En skole der hver enkelt elev oppfyller sitt fulle faglige potensial og blir et trygt og selvstendig menneske.

Med tilhørende 10 kjennetegn:

1. Tilpasset opplæring i et trygt, tolerant og godt sosial miljø som fremmer trivsel, mangfold og personlig utvikling hos elevene.
2. Kvalifiserte, profesjonelle og motiverte lærere.
3. Trygge, glade og aktive elever i god fysisk form.
4. Gode fysiske rammer og velfungerende skolebygg.
5. Omfattende elev- og foreldremedvirkning, aktivt samarbeid mellom hjem og skole.
6. En undervisningssituasjon preget av ro, orden, høflighet og gjensidig respekt.
7. En nytenkende og åpen skole.
8. IKT-satsing og tilgang på oppdatert læringsmateriell.
9. Anvende flerkulturell kompetanse.
10. Lik og rettferdig vurdering.

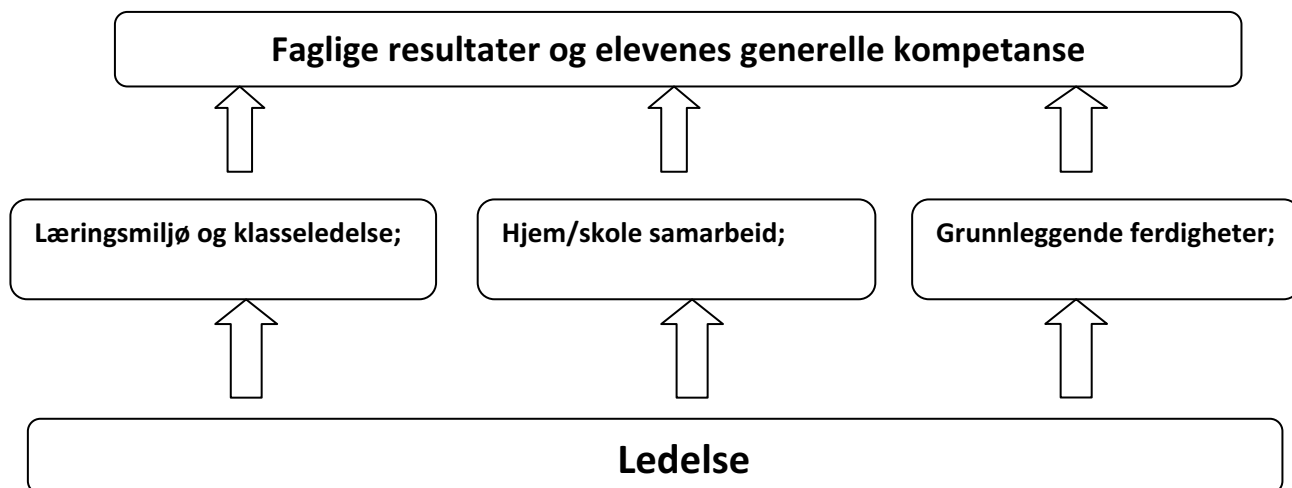
1.3 Handlingsplan- en konkretisert og forskningsbasert plan med tiltak

For å kunne konkretisere visjonen, var det nødvendig å utarbeide en handlingsplan som ble laget gjennom en omfattende prosess med medvirkning fra brukerne, skolene og utdanningsorganisasjonene. Planen viser en analyse av ståstedet for drammensskolen våren 2008, framtidige utfordringer, en rekke mål- og tiltaksbeskrivelser i prioritert rekkefølge ut fra hvilke tiltak som forskningsmessig kan ha best effekt, og som er økonomisk mulig å gjennomføre. Den viser også tiltak som er ønsket, men ikke gjennomførbare ut fra økonomiske rammer.

Overordnet strategi i handlingsplanen:

- satse på læreren
- styrke resultatoppfølgingen
- fokusere innsatsen på prioriterte områder

Prioriterte områder:

Handlingsplanen ble politisk vedtatt, og det ble nedsatt et 4-årig prosjekt for å kunne konkretisere handlingsplanen ytterligere og for å iverksette og gjennomføre tiltak som bygger opp under "drammensskolen – Norges Beste Skole".

2 Prosjektet "drammensskolen – Norges beste skole"

2.1 Prosjektets overordnede mål

Prosjektets overordnede mål er tilsvarende målene i handlingsplanen:

- Å løfte elevmassen til et høyere nivå enn det leveårsindeks og foreldrenes utdanningsnivå skulle tilsi.
- Resultater for elevene i drammensskolen som ligger over landsgjennomsnittet på den nasjonale elevundersøkelsen og på nasjonale prøver og eksamen.
- Resultater som ligger over landsgjennomsnittet på den nasjonale foreldreundersøkelsen

2.2 Prosjektets mål og resultater i lys av Drammen kommunes overordnede styringsverktøy - "Balansert Mål Styring"

Balansert målstyring (BMS) er Drammen kommunes overordnede styringsverktøy. Med utgangspunkt i visjonen og kjennetegnene har bystyret vedtatt eget målekart for skolene (vedlagt). I målekartet er resultatkravene gjort tydelige, og disse følges opp i resultatsamtaler mellom utdanningsdirektør og rådmann, og mellom utdanningsdirektør virksomhetslederne(=rektorene).

I BMS målekartet synliggjøres flere områder med konkrete resultatmål enn de prioriterte områdene i handlingsplanen (hjem/skole, læringsmiljø/klasseledelse, grunnleggende ferdigheter og ledelse). I del 2 – "Gjennomføringsdelen" i dette dokumentet, er det henvist til målekartet der det er hensiktsmessig.

2.3 Prosjektets mandat

For at skolene bedre skal kunne ha mulighet til å lykkes i å nå de overordnede målene, er prosjektets mandat å:

- legge til rette for skolene, koordinere, veilede og hjelpe skolene slik at tiltaksplanene blir implementert
- sørge for framdrift i implementeringsarbeidet i skolene
- legge til rette for delingskultur fra det pedagogiske praksisfeltet
- legge til rette for kompetanseutvikling ut fra skolenes behov og definerte ønsker; kurs, workshop, uformelle møtepunkter, hospitering på tvers av skoler
- skaffe oversikt over ressurspersoner innen de enkelte fokusområde

2.4 Prosjektets varighet

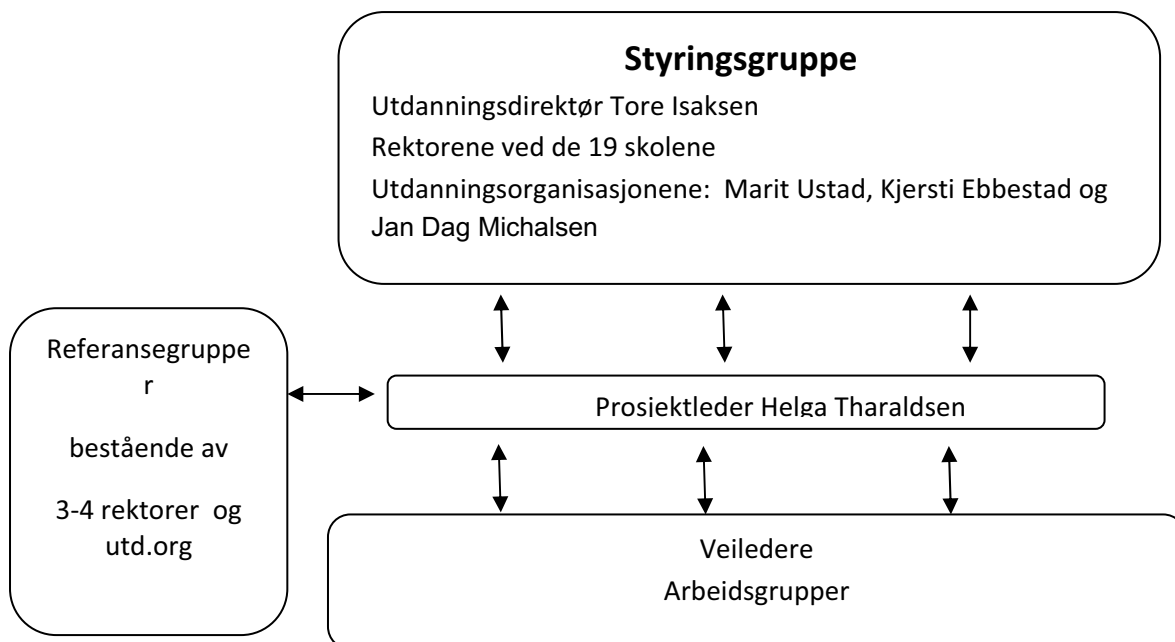
Prosjektets varighet: oktober 2008 til oktober 2012

2.5 Prosjektets omfang

Prosjektet gjelder 19 skoler – om lag 7100 elever, 700 pedagoger og ca 70 skoleledere (rektorer/avdelingsledere).

- 5 ungdomsskoler: Børresen, Galterud, Kjøsterud, Strømsø, Svensedammen skole og (Marienlyst fra 2010.)
  - 12 barneskoler: Aronsløkka, Bragernes, Brandengen, Danvik, Fjell, Hallermoen, Konnerud, Skoger, Vestbygda, Øren, Åskollen og Åssiden
  - 1 kombinert skole: Gulskogen/Rødskog
  - 1 alternativ skole: Frydenhaug skole
- Der det er formålstjenlig ut fra tiltak og målsettinger gjelder prosjektet også: Senter for Oppvekst (barnevern, PPT, oppvekstteam og habilitering) og Nøsted skole, skolehelsetjenesten og mottaksgruppen i skolealder på Introduksjonscenteret

2.6 Prosjektets organisering

2.7 Roller

Utdanningsdirektørens rolle:

- Øverste myndighet
- Utøve skoleeiers rolle på vegne av bystyret
- Følge opp virksomhetenes resultater
- Sørge for avgrensning av prosjektet i forhold til økonomiske rammer
- Styrke skoleeierfunksjonen for blant annet å sikre resultatoppfølging

Lederteamenes rolle/rektorenes rolle:

- Delta i styringsgruppen, i referansegruppen og i arbeidsgrupper
- Planlegge, iverksette og følge opp arbeidet på egen virksomhet mot visjonen "Norges beste skole"
- Tilrettelegge slik at det blir tid for pedagogene til å ha fokus på oppgavene som tiltakene medfører
- Utstrakt samarbeid med prosjektets leder og medarbeidere
- Samarbeid på tvers av skolene og andre virksomheter

Prosjektets/prosjektlederens rolle:

- Iverksette tiltak i overensstemmelse med styringsgruppens ønsker og tiltak i denne planen
- Sørge for å definere kompetanseutviklingsbehov, koordinere, tilrettelegge og gjennomføre kompetanseutviklingstiltak for å utnytte ressurser og kompetansetilgjenger
- Sørge for gjennomgående kompetanseutviklingsplaner
- Sørge for framdriften i prosjektet
- Sørge for å bygge opp en koordinerende enhet av veiledere til hjelp for skolene
- Sørge for samarbeid med andre kommunale tjenester der det er hensiktsmessig
- Informere og sørge for omdømmebygging av prosjektet og Drammensskolen
- Legge til rette for evaluering i prosjektet, analysere og vurdere resultater

Prosjektleder rapporterer til utdanningsdirektør.

2.8 Samarbeidspartnere i prosjektet

- Senter for oppvekst (barnevern/PPT/oppvekstteam/habilitering)
- Skolehelsetjenesten
- Introduksjonsenteret
- Drammen IKT

2.9 Prosjektbasen

Prosjektet er samlokalisert i en prosjektbase i Wergelandsgt. 13 i Drammen.

Prosjektbasen har 1 prosjektleder, veiledere og arbeidsgrupper ut fra definerte behov.

Prosjektbasen skal kunne hjelpe skolene i praksisfeltet, slik at skolen utvikler egen spisskompetanse innen de prioriterte områdene i handlingsplanen.

Arbeidsformer i forhold til skolene kan for eksempel være forelesninger, observasjoner, kurs, deltakelse i nettverk, workshop med hele skoler/grupper/team/fagseksjoner/lærere, både fra en skole og fra skoler på tvers av skoleslagene.

Kompetanseutviklingstiltak kan foregå på den enkelte skole, i prosjektbasens lokaliteter eller i eksterne lokaler.

2.10 Avgrensing av prosjektet

Prosjektet berører ikke følgende:

- Skolefritidsordningen
- De fysiske rammefaktorene (slik som utearealer, bygg og inventar)
- Grunnskole for innvandrere og flyktninger over 16 år

3 Oppfølging i prosjektet

3.1 Underveisvurderinger

Tiltaksplanen i denne prosjektbeskrivelsen er en "levende" plan. Det er satt mål, kjennetegn på målene og laget tiltak. På hvert fokusområde er det lagt opp til to underveisvurderinger pr. år for å vurdere om man i prosjektet er på vei til å nå kjennetegnene i målene, og om det er behov for korrigerende tiltak, evt. igangsette nye tiltak. Evalueringene er lagt til tidspunkt som er hensiktsmessig ut fra målemetoder skolene allerede bruker, dvs. elevundersøkelse, foreldreundersøkelse, medarbeiderundersøkelse, lærerundersøkelse og nasjonale prøver. Dessuten er underveisvurderingene gjenstand for resultatsamtaler og rapporteringer for øvrig i tråd med kommunes rapporteringssystemer. Tiltaksplanen skal støtte opp om delingskultur og det daglige arbeidet i skolene.

3.2 Kompetanseutvikling

Tiltaksplanen legger grunnlaget for kompetanseutviklingstiltakene som iverksettes. Det utarbeides en 4-årig, felles kompetanseutviklingsplan for skolene. Det er nødvendig med nøye prioriteringer av tiltakene ut fra hva som gagnar målsettingene i prosjektet.

4 Framdriftsplan

Skolenes daglige drift skal forenes med framdriften i prosjektet. Dermed er det vesentlig at de ulike fokusområdenes tiltak fordeles gjennom hele prosjektperioden. Skolene har meldt inn lokale ønsker om tidspunkter for en rekke tiltak, men det er økonomisk mest hensiktsmessig å samordne kompetanseutviklingstiltak og derved intensiteten i fokusområdene. Skolene har likevel frihet på tidsfastsetting av sine tiltak, men det forventes at alle skoler deltar i felles kompetanseutviklingstiltak innenfor prosjektet.

Beslutning=

Kompetanseutvikling(kurs/workshop/arbeidsgrupper) =

Utprøving/implementering =

Evaluering/korreksjon =

Tilsetting veileder/veiledning =

Drift =

Tema	Høst 2008	Vår 2009	Høst 2009	Vår 2010	Høst 2010	Vår 2011	Høst 2011	Vår 2012
Lesing	→	→	→	→	→	→	→	→
Regning		→	→	→	→	→	→	→
Tema	Høst 2008	Vår 2009	Høst 2009	Vår 2010	Høst 2010	Vår 2011	Høst 2011	Vår 2012
Digitale ferdigheter	→	→	→	→	→	→	→	→
Skole/hjem	→	→	→	→	→	→	→	→
Klasseledelse/ Læringsmiljø	→	→	→	→	→	→	→	→
Ledelse	→	→	→	→	→	→	→	→

5 Kritiske suksessfaktorer

- 100 % delaktighet og 100 % fokus på målene
- Ledelsen legger til rette for en skolekultur som preges av deling
- En utviklingsrettet og endringsvillig skolekultur
- Motiverte ledere

- Kvalifiserte, profesjonelle og motiverte pedagoger
- Motiverte foresatte og elever
- Vilje, mot, evne og kompetanse
- Måltrettet bruk av undervisningstiden og læringssituasjoner
- Kontroll og oppfølging av læringsarbeid
- God elev-lærer relasjon
- Ro og orden i undervisningen

6 ØKONOMISKE RAMMEFAKTORER FOR PROSJEKTET

Finansiering av prosjektet er dekket gjennom økonomiplanbehandlingen i bystyret.

Vedtak i bystyret i desember 2008 medførte at programområde 12 fikk tilført 8 mill. kroner til prosjektet.

Det er ikke tilført eksterne prosjektmidler.

Del 2

Tiltaksplan

**Tiltaksplanen rulleres etter
halvårlige evalueringer**

7 KOMPETANSEUTVIKLING

For at pedagogene og andre medarbeidere i elevrelatert arbeid skal kunne klare å nå målene som er satt i prosjektet, er det nødvendig med kompetanseutviklingstiltak. Det utarbeides en kompetanseutviklingsplan på grunnlag av denne planen, og som derved ivaretar helheten mellom målene, tiltakene og kompetanseutviklingen.

Kompetanseutvikling kan foregå ut fra ulike metoder, for eksempel kursdager, kursrekker, workshop, veiledning, hospitering og/eller observasjon.

For hver tiltaksbeskrivelse legges det opp strategier for implementering ut fra det som er formålstjenlig.

Ett eksempel på strategi:

- 1) 2-3 ressurspersoner velges til skoling
- 2) Ressurspersonene sprer sin kompetanse på en strukturert og planmessig måte til personalet for eksempel gjennom demonstrasjonsundervisning
- 3) Systemet implementeres (kartlegging – analyse – tiltak) og utføres i praksis.
- 4) Observasjon ut fra praksissituasjonene med tilhørende refleksjonssamtaler og veiledning

8 DEN ENKELTE SKOLES VIDERE ARBEID

Tiltakene er bredt forankret i skolenes ledelse, og tiltaksplanen er utarbeidet i nært samarbeid med rektorene gjennom høsten 2008.

Det arrangeres iverksettelsesseminar for prosjektet og tiltaksplanen for lederteamene ved alle skolene 15. og 16. januar 2009.

Det er nødvendig med grundig kunnskap og forståelse av tiltakene i planen. Lederteamene lager en strategi for implementering av den 4-årige planen for personalet på egen skole og gjør en analyse hvilke konsekvenser planen for i den daglige driften. Det må legges strategier for hvordan skolen skal involvere foresatte og elever i satsingen for å bli "Norges beste skole."

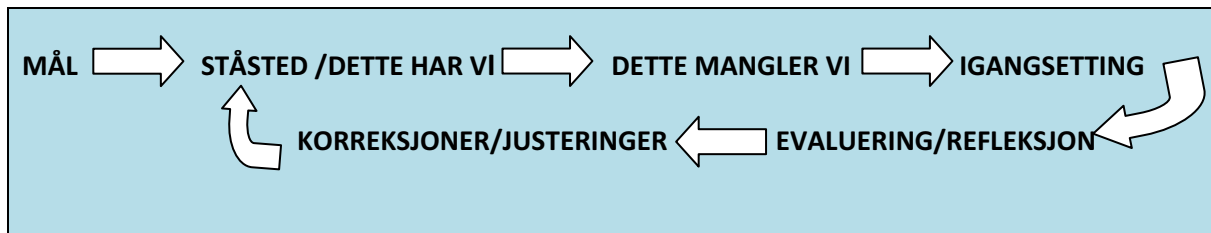
Prosjektplanen rulleres to ganger årlig i de fire årene som prosjektet varer. Gjennom de fire årene er det viktig at lederteamene og pedagogene er aktive medspillere og melder inn evt. Behov for justeringer/endringer.

Skolene lager sine virksomhetsplaner i tråd med Drammen kommunes overordnede styringssystem slik tidligere praksis har vært.

9 TILTAKSBESKRIVELSENE

Områdene for tiltakene er bygget på grunnpilarene i handlingsplanen (jfr. prosjektbeskrivelsen).

Det er behov for en felles struktur i oppsettet av tiltaksbeskrivelsene. Drammen kommune er en lærende organisasjon og er mål-/resultatstyrt. Derfor synliggjøres prinsippene i tiltaksrekkene ut fra metoden "erfaringslæring".

9.1 MALEN FOR TILTAKSBESKRIVELSENE

Tiltaksplanene i hvert fokusområde er bygget opp etter følgende mal:

1. Mål
2. Kjennetegn på måloppnåelse (med referanse til BMS-målekart)
3. Målemetoder
4. Igangsatte tiltak (overordnet beskrevet)
5. Tiltak som iverksettes (med referanse til BMS-målekart)
6. Evalueringer
7. Evt. beskrivelse av justeringer i tiltakene i forhold til evalueringene
8. Sluttevaluering

TILTAKENE

10 Grunnleggende ferdigheter

GRUNNLEGGENDE FERDIGHET
<p style="text-align: center;">VISJONENS KJENNETEGN FOR GRUNNLEGGENDE FERDIGHET</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Kvalifiserte, profesjonelle og motiverte lærere
➤ IKT satsing og tilgang på oppdatert læringsmaterieil
➤ Anvende flerkulturell kompetanse
➤ Trygge, glade og aktive elever i god fysisk form <p style="text-align: center;">GRUNNLEGGENDE FERDIGHET DEFINERES SOM LESING, SKRIVING, REGNING, DIGITAL FERDIGHET</p>
10.1 LESING
<p style="text-align: center;">REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE</p> <p>Rektorene Odd Sveen, Marianne Køhler Haagenen, Anne Margrete Martinsen + prosjektleder</p>
<p style="text-align: center;">MÅL</p> <p style="text-align: center;">Øke elevenes kompetanse i lesing (lesehastighet og leseforståelse) (BMS - B1.1 – Gode faglige resultater)</p>
<p style="text-align: center;">KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE</p> <p>Skolene:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Alle skoler har systematiske planer for grunnleggende ferdighet i lesing (blir en del av den lokale læreplanen i norsk). Dette betyr et skriftliggjort kvalitetssystem som blant annet innbefatter veiledning av lærerne, analyse og resultatoppfølging på skolenivå, klassenivå og individuelt nivå. Drammen kommune har valgt "SOL" som kvalitetssikringssystem. (SOL =Systematisk Observasjon av Lesing). <p>Elevene:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Resultatet på nasjonale tester og prøver som gjennomføres skal ligge over landsgjennomsnittet.
➤ Individuell og målbar framgang i forhold til sine tidligere resultater i SOL. <p>Pedagogene:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Pedagogene har en god fagdidaktisk kompetanse.
➤ Pedagogene gjennomfører målrettet skolens plan for lesing.
➤ Alle kontaktlærere har ansvaret, i samarbeid med teamets lærere/faglærere, for å analysere resultater, beskrive/iverksette tiltak, samt presentere/ informere skolens ledelse, foresatte og elevgruppe om dette.
➤ Alle kontaktlærere skal samsnakke med den enkelte eleven og foresatte om vedkommendes resultater og bli enige om tiltak i forhold til den individuelle målsettingen, slik at man sikrer framgang.

MÅLEMETODE				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nasjonale prøver ➤ Språkkompetanse i grunnleggende norsk ➤ Leseprøvene 3., 5., 7. og 9. trinn ➤ Evt. kartleggingsprøve i morsmål for 2. og 3. Klasse ➤ Kartlegging av leseferdighet /kartlegging i lesing 1. og 2. trinn ➤ Kartlegging/observasjon innen SOL-systemet ➤ Avsluttende eksamen 				
ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Skolene har ulike system for leseopplæring. ➤ Det er besluttet at SOL innføres i alle skolene i Drammen kommune. Danvik skole er i gang med "SOL"-systemet. ➤ Grunnleggende norskopplæring(GNO) er innført for de elevene som har grunnlag etter § 2.8 ➤ Begrepsopplæringsprosjekt "GLIS" (Glimrende læringsutbytte i skolen) er igangsatt ved flere skoler. Målgruppe: Tospråklige elever. 				
PLANLAGTE TILTAK				
Innføring av systematisk observasjon i lesing				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Sept.08	Beslutning om å innføre Systematisk Observasjon i Lesing som system (SOL)		Utd.direktør Rektorene	Kursrekke Ca. kr. 900.000 Pris 2009: Ca. 500.00 + Pris 2010: Ca. 200.000 Pris 2011: Ca 160.000
Innen slutten av mars	Utvalg av min. 2 ressurspersoner pr. skole(pedagoger) + 1 avd. leder for skolering i SOL	*Å beskrive forventningene til ressurspersonene etc. *Tilføre skolen 2 t/u i lønnsressurs for skoler under 400 elever, 3 timer for skoler over 400 elever. Avklare arbeidstid/reduisert leseplikt	Rektorene Utd. direktør	Vikardekning ca. kr. 540/t i 2 hele dager pr. person 1 mill gjennom tre år
23. og 24. April 09 + oppfølgingsdag høsten 2009	Innføring av SOL – Dag 1 og 2 i introduksjon	2 dagers kurs for pedagoger + inntil 1 avdelingsleder fra hver skole (+ evt. en repr. fra hvert skolenettverk innen PPT)	R. Steinnes	Vikarutgifter: Ca. kr 190.0000 (21 skoler à 2 lærere à snitt 5 timer pr. dag – snitt ca. kr540/t Arrangementskostnader: Ca. kr 20.000

2009	Introduksjon til SOL for personalet på den enkelte skole	*Om SOL-system *Om rutine	Rektorene. Pedagogene med spisskompetanse	Innenfor skolens rammer
Okt 09	Kursprogrammet for SOL Dag 3 i introduksjonen	Dagskurs for pedagogene med spisskompetanse + avd.leder (+ evt. en repr. fra hvert skolenettverk innen PPT)	R. Steinnes	Arrangementskostnader: Ca. kr. 10.000
Våren 2010	Kursprogrammet for SOL Dag 4 i introduksjonen	Dagskurs for pedagogene med spisskompetanse + avd.leder (+ evt. en repr. fra hvert skolenettverk innen PPT)	R. Steinnes	Arrangementskostnader: Ca. kr. 10.000
Fra aug. 09	Utprøving på den enkelte skole		Rektorene	
Fra aug. 09	Ansettelse av veileder (styrking av skoleeierfunksjonen)		Utd.direktør	
Høst 2009/vår 2010	Veiledning i resultatanalyser		Den enkelte skole i samarbeid med veileder	
Innen mars 2010 og innen nov 2010	Evaluering av SOL/erfaringsspredning	Evalueringsmøte for ressurspersonene	Prosjektbasen i samarbeid med leverandør av SOL, Gjesdal kommune	
Innen sept. 09	Vurdere sammenhengen mellom SOL og kartleggingen i Grunnleggende norsk		Prosjektbasen i samarbeid med rektorene	
Kon-tinuerlig	Kompetanseheving i grunnleggende norsk		Prosjektbasen	
Ved skole-årets start hvert år	Gjennomgang av systemet for nye lærere – samling for alle nyansatte i Drammen	Som en del av introduksjonsprogrammet	Prosjektbasen v/ prosjektleder	

UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Vurderinger for Drammen kommune baseres på 19 skolars måloppnåelse
Slutten av november 2010 i forhold til allerede bestemte leseprøver/nasjonale prøver:

Høsten 2010 i forhold til nasjonale prøver:

Våren 2010 i forhold til kartlegginger innen SOL-systemet:

November 2010 i forhold til nasjonale prøver:

Våren 2011 –

Høsten 2011 –

Våren 2012-

Høsten 2012 -

BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK:

Desember 2010:

Juni 2011:

Desember 2012:

SLUTTVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Ved prosjektets slutt:

Veien videre:

10.2 Å kunne uttrykke seg muntlig

Området vil bli beskrevet senere i prosjektets gjennomføring

10.3 Å kunne uttrykke seg skriftlig

Området vil bli beskrevet senere i prosjektets gjennomføring

10.4 REGNING

Om grunnleggende ferdighet i regning:

”Regneferdigheter inngår i vårt dagligliv på en rekke områder. Dette omfatter antallsvurdering tilknyttet for eksempel til målinger, mønstre og former, og bruk av tall for å representere størrelser i praktiske sammenhenger.....”

”Utvikling av grunnleggende regneferdigheter skjer i en vekselvirkning med utviklingen av sentrale begreper. Ferdighetene inngår i begrepene, samtidig som begrepene er grunnlag for å utvikle ytterligere ferdigheter”. (Utdanningsdirektoratet)

REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE

Rektorene Monica Søhus, Elen Sørensen, Tove Fredriksen, Bente Gravdal + prosjektleder

MÅL

**Øke elevenes kompetanse i grunnleggende ferdighet i regning
(kunnskap, holdning og ferdigheter)**

(BMS - B 1.1 – Gode faglige resultater)

KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Skolene:

- Alle skoler har systematiske planer for grunnleggende ferdighet i regning. Dette betyr et skriftlig kvalitetsverktøy som blant annet innbefatter observasjon/ veiledning av lærerne, kartlegging/analyse og resultatoppfølging på skolenivå, klassenivå og individuelt nivå.

Elevene:

- Samlede resultater for elevene i Drammensskolen som ligger over landsgjennomsnittet på nasjonale prøver og eksamen.
- Individuell og målbar framgang i forhold til sine tidligere resultater.

Pedagogene:

- Har en god fagdidaktisk kompetanse
- Jobber målrettet(jfr. Skolens plan) med å øke elevenes matematikkforståelse
- Kartlegger, analyserer resultater, beskriver/iverksetter tiltak, samt presenterer/ informerer skolens ledelse, evt. kontaktlærer, foresatte og elevgruppe om dette
- Snakker med den enkelte eleven og foresatte om elevens resultater og blir enige om tiltak, slik at man sikrer framgang.

MÅLEMETODE

- ”Alle teller”
- Kartleggingsprøve regning/tallforståelse 2. trinn
- Nasjonale prøver
- Eksamen
- I tillegg for den enkelte skole:
- Evt. M-prøver(omfattende kartleggingsprøver)

ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK

- Alle skoler i Drammen gjennomfører "Alle teller". Resultatene rapporteres til kommunenivået på 3., 6. og 9. trinn.
- Gulskogen/Rødskog og Børresen med Øren og Bragernes skole avslutter våren 2009 et to-årig prosjektet "Slå et slag for matematikken". Prosjektets hovedbestanddeler er: Kompetanseutvikling med fokus på fagdidaktikk, observasjon/tilbakemelding og kartlegging med oppfølging. Skolene i prosjektet gjennomfører "Alle teller" på alle trinn.
- Alle lærerne på barnetrinnet har gjennomført 3 timers opplæringsøkt i "Alle teller" samt enkelte lærere fra ungdomstrinnet høsten 2007

PLANLAGTE TILTAK

SYSTEMATISKE PLANER (KVALITETSVERKTØY) I REGNING

Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Innen 1. Oktober 2009	Gode systemer for kvalitetssikring i regning	*Finne fram og vurdere systemer som finnes *Å vurdere om deler av prosjektet "Slå et slag for matematikken" er overførbart til alle skolene *Å nedsette en arbeidsgruppe bestående av faglærere (5 lærere fra barne/ungdomstrinn, à 20 timer.)	Prosjektleder med hjelp fra rektorene/NTNU og evt. andre fagmiljøer/lærere i skolene	Anslagsvis 60000 til vikar-utgifter
Innen 1. nov 2009	Beslutning om valg av system for kvalitetssikring i regning og om hvorvidt systemet skal gjelde alle skoler i Drammen	Temaøkt med framlegging av anbefalinger fra arbeidsgruppen i regning	Utdanningsdirektør/referansegruppen	0
nov 2009	Veiledning	Vurdere ansettelse av veileder i prosjektbasen	Utdanningsdirektør/prosjektleder	Ca. 300.000 kroner inkl. avgifter
Våren 2010	Kompetanseheving på systemet	For 2-3 personer fra hver skole (superbrukere)	Prosjektbasen v/evt. veileder	System 1 mil
Innen 20. juni 2010	Skriftlig kvalitetsverktøy	Utarbeide systematisk plan for grunnleggende ferdighet i regning	Rektorene	
Høsten 2010	Implementering i personalet	Intern og ekstern veiledning	Rektorene	

	1. Felles kursdag aug. 2010 2. Videre arbeid på skolene			
Ved skoleårets start hvert år	Informasjon om planen(e) for nye lærere – samling for alle nyansatte i Drammen	Som en del av introduksjonsprogrammet	Prosjektbasen v/ Prosjektleder	

KOMPETANSEUTVIKLINGSTILTAK I REGNING

(BMS - L4.1 – Opplevelse av læring, utvikling og fornyelse)

Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
11.mars 2009	Metodikk – tema: Algoritmer	Frivillig dagskurs for pedagoger på alle trinn	Gulskogen skole (i samarbeid med prosjektbasen)	
Tidlig høst 2009	Kompetanseutvikling i "Alle teller"	Skolering i Alle teller for skoler som har ønske om det. 3 timers økt	Prosjektbasen i samarbeid med arbeidsgruppen i regning	Ca. kr. 20.000
Fra august 2009.....	Ulike kompetanseutviklingstiltak: Didaktikk/metoder fokus på grunnleggende ferdighet i regning	Kursdag /kursrekke/ temamøter/ workshop/erfaringsutveksling	Veileder i matematikkfaget (prosjektbasen) skaffer dyktige, anerkjente innledere.	Anslagsvis 500000

UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Vurderinger for Drammen kommune baseres på 21 skolars oppnåelse

November 2009:
November 2010:
November 2011:

BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK:

Desember 2009:
Desember 2010:
Desember 2011:

SLUTTAVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Ved prosjektets slutt:

Veien videre:

10.5 DIGITALE FERDIGHETER

Utdanningsdirektoratet/Kunnskapsløftet: *”Grunnleggende digitale ferdigheter er å kunne velge, vurdere og bruke informasjon. Dette innebærer at elevene skal kunne søke, lokalisere, behandle, produsere, gjenbruke, presentere og evaluere informasjon, samt kommunisere og samhandle med andre. Juridiske og etiske utfordringer knyttet til internettbruk er et sentralt element av digitale ferdigheter.”*

Med digitale læringsressurser menes pedagogiske redskaper som kan brukes til læringsformål og som utnytter IKT for å fremme læring via produkter, tjenester og prosesser. (ITU)

REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE

Rektorene Cathrine Wessmann, John-Inge Strømsnes, Torunn Wister + prosjektleder

MÅL

Elevenes skal være i stand til å bruke digitale ferdigheter for å øke egen læring

KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Skolene:

- Skolene har lokal plan
- IKT er en naturlig del av skolen
- Skolen bruker læringsplattformen MLG aktivt (BMS L 3.2)
- Elever, foreldre og lærere opplever at skolen har tilgang på læremidler (BMS L 3.3)

Elevene:

- IKT er en naturlig del av læringen
- Elevene bruker digitale verktøy (BMS L3.1)
- Individuell målbar framgang i forhold til sine tidligere resultater i fag og på tvers av fagene
- Elevene skal kunne bruke et bredt spekter av digitale ferdigheter i praktisk undervisningssituasjon og det daglige liv
- Elevene viser godt ”nettvett”

Pedagogene:

- IKT er en naturlig del av undervisningen ihht ”Kunnskapsløftet”
- Pedagogene deltar på kompetanseutviklingstiltak ut fra sitt ståsted
- Alle pedagogene på skolen tar ansvar for at digitale ferdigheter synliggjøres i alle fag
- Pedagogene må sikre at elevene er rustet til å gjennomføre digitale eksamener.
- Pedagogene bruker sine digitale ferdigheter i;
  - *informasjonsarbeid
  - *utvikling og bruk av pedagogiske opplegg og vurderingsmetoder
  - *samhandling med foresatte, elever og omverden
- Kontaktlærere har et overordnet ansvar (koordinering og informasjon) for de fem

grunnleggende ferdigheter, herunder digital kompetanse. Kontaktlærer er også ansvarlig for at det igangsettes nødvendige tiltak				
MÅLEMETODE				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elevundersøkelsen ➤ Lærerundersøkelsen ➤ Foreldreundersøkelsen ➤ Medarbeiderundersøkelsen <p>Nasjonalt vurderes det nå å lage nasjonale prøver i digital kompetanse. Drammen avventer utfallet.</p>				
ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Et pedagogisk opplegg på "Nettvett" er laget og tatt i bruk ➤ Oppdatert læringsplattform er innført ➤ Ikt-veiledere for skolene ➤ Nye bærbare PCer til pedagogene ➤ Nært samarbeid og felles prosjekt med e-kommunen(elektronisk kommune) og D-IKT(Drammen IKT) ➤ Vurdering, innkjøp og opplæring av ulike typer pedagogisk programvare ➤ Trådløst nettverk på skolene 				
PLANLAGTE TILTAK				
LOKAL PLAN FOR GRUNNLEGGENDE DIGITAL KOMPETANSE SKAL UTVIKLES I ALLE SKOLER (BMS - L 3.1 – Elevene bruker digitale verktøy)				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Innen april 09	Lokal tiltaksplan for digitale ferdigheter	Alle skoler lager tiltaksplan på bakgrunn av det som allerede er laget på skoler i Drammen, for eksempel på Åskollen skole	Den enkelte skole	
KOMPETANSEUTVIKLING INNEN DIGITALE FERDIGHETER BMS - L4.1 – Opplevelse av læring, utvikling og fornyelse				
Allerede i gang-satt og videre-føres	Digital programvare	Tilbud på kurs for pedagogene i digital programvare som er innkjøpt. Omfang og tiltak vurderes underveis.	Danvik skole v/ rektor i samarbeid med ikt-veileder og prosjektleder	

Kontinuerlig	Bruk av digitale verktøy i pedagogisk sammenheng	Planer lages på den enkelte skole. Rektor melder behov om bistand til prosjektbasen	Rektorene	
Jan-juni 09	Invitasjon til "DIGPED" 3-4 samlinger utenom skoletid for entusiaster DIGPEDarena: Gamle Høyskolesenteret Prosjektbasen	Erfaringsutveksling/workshop for ivrige "diggere" – de som elsker å bruke sine digitale ferdigheter. Pedagoger på tvers av skoleslag/trinn og skoler	IKT-pedagog Erik Westrum	Pedagogene som deltar forventes å gjøre dette utenom undervisningen
KOMPETANSEUTVIKLINGSTILTAK I GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER PÅ PC BMS - L4.1- Opplevelse av læring, utvikling og fornyelse				
Aug-08-juni 09	Kurs/workshop og veiledning i grunnleggende ferdigheter (Word, Excel, Powerpoint, Office, digitale tavler, ny versjon av digital læringsplattform)	Skolen etterspør bistand	IKT-pedagogene i prosjektbasen	4 ikt-pedagoger à 50 % stilling, tilsvarende ca. 1,2 mill. kroner på årsbasis
Før skole-årets start årlig	Gjennomgang av ulike systemer/hjelpemidler for nye lærere – samling for alle nyansatte i Drammenskolen	Som en del av introduksjonsprogrammet	Prosjektbasen v/prosjektleder	
UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE Vurderinger for Drammen kommune baseres på 21 skolars oppnåelse				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ November 2009/ 2010/2011: Resultater ang. IKT på medarbeiderundersøkelsen (Analyse fylles inn ved måletidspunktene) ➤ Mai 2009/2010/2011: Resultater ang. IKT (Analyser fylles inn ved måletidspunktene) <ul style="list-style-type: none"> *Elevundersøkelsen: *Lærerundersøkelsen: *Foreldreundersøkelsen: 				
BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK: (fylles inn i fbm. underveisvurderingene)				
SLUTTAVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE				
Ved prosjektets slutt:				
Veien videre:				

11 Hjem/skole- samarbeid

HJEM-/SKOLE SAMARBEID
<p style="text-align: center;">VISJONENS KJENNETEGN</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Omfattende elev-og foreldremedvirkning
➤ Aktivt samarbeid mellom hjem/skole
➤ Nytenkende og åpen skole
<p>Hjem/skole samarbeidet omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Den enkelte eleven
➤ Gruppen/klassen
➤ Skolen
➤ Kommunen
<p style="text-align: center;">REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE</p> <p>Rektorene Jan Moen, Lillian Eilertsen, Marianne Norman- Johansen + prosjektleder</p>
<p style="text-align: center;">MÅL</p> <p style="text-align: center;">Omfattende elev/-foreldremedvirkning Aktivt samarbeid mellom hjem og skole (BMS- B2)</p>
<p style="text-align: center;">KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE</p> <p>Skolen:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ Dialogen/samarbeidet skal kjennetegnes av gjensidig respekt og tillit.
➤ Skolen skaper møteplasser hvor alle foreldre kan ha mulighet for å være delaktige og verdsatt.
➤ Foresattes flerkulturelle kompetanse anvendes som en ressurs (BMS L2 – Anvende flerkulturell kompetanse)
➤ Gjensidige forventninger mellom hjem og skole avklares (BMS 2.2.2)
➤ Skolen etterspør foreldrenes kunnskap om eget barns læring og trivsel
➤ Foreldrene har god kunnskap om foreldrenes rettigheter og plikter, samt innsikt i skolens mål, arbeidsmetoder og resultater
➤ Skolens resultater diskuteres med elever, foreldre og ansatte på trinn og/eller gruppenivå(BMS B.2.1)
➤ Tilfredshet med medvirkningen (BMS L1.1) <p>Kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none">
➤ DKFU skal synliggjøres som en formell samarbeidspartner
➤ Minoritetsspråklig foreldreressursnettverk (MIR) for flerspråklige familier skal være en formell samarbeidspartner i hjem/skole-samarbeidet Nettverket skal være en brobygger mellom foreldre og skole og ha en rådgivende funksjon for skoleeier. (BMS L2 – Anvende flerkulturell kompetanse)

MÅLEMETODE				
Elev- og foreldreundersøkelsen				
ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK				
Alle skoler har pr. i dag ulike systemer og rutiner for hjem-/skole samarbeid Skolene har gjennomført og utprøvd sitt opplegg for foreldreskolen				
PLANLAGTE TILTAK				
ØKONOMISK STØTTE TIL DRAMMEN KOMMUNALE FORELDREUTVALG				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
	DKFU skal synliggjøres som formell samarbeidspartner for skoleeier	DKFU må sørge for at det er deltakere fra alle skoler	DKFU	100.000
MIR (MINORITETSSPRÅKLIG FORELDRENETVERK)				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
	Nettverket skal være en brobygger mellom foreldre og skole og ha en rådgivende funksjon for skoleeier.	Økonomisk støtte	MIR med evt. bistand fra prosjektbasen/kontaktperson	50.000
ETABLERING AV FORELDRESKOLE (BMS - B 2.2 – Gjensidige forventninger mellom hjem og skole avklares)				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Skoleåret 2008/2009	Prosess for å finne fram til en Drammensmodell for "Foreldreskole".	*Skolene prøver ut egne opplegg for foreldreskole *Skolene beskriver sitt opplegg m. evaluering etter gjennomføring	Rektorene	Skolens rammer
Januar/februar	Foreldreskole: Innhenting av erfaringer fra andre skoler i og utenfor Norge	Rektorene videreformidler tips til Helga Tharaldsen, som koordinerer og samler systemer	Rektorene og prosjektleder	
Rektormøtet i mars	Utarbeide en "Drammensmodell for foreldreskole" med muligheter for tilpasning til den enkelte skole.	Nedsette arbeidsgruppe med 3 skoleledere og 3 foresatte. Arbeidsgruppen bygger på allerede eksisterende	Utd.dir.	Kr. 10000

Rektor- møte i mai		opplegg/erfaringer. Forslag legges fram for styringsgruppen i prosjektet på rektormøtet i mai.		
Fra skoleårets start 2009	Drammensmodellen implementeres og legges inn i skolenes årshjul		Rektorene/ Lederteamene	

ÅRSHJUL FOR HJEM/SKOLE
SKOLEEIERES OPPFØLGING AV SKOLE/HJEM-SAMARBEIDET
 (BMS - B2.3- Tilfredshet med medvirkningen)

Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Innen 1. Mars 2009	Lage veileder for årshjul for hjem- /skole-samarbeid		Prosjektbasen i samarbeid med foresatte	
Innen 1. August 2009	Alle skoler har tilfredsstillende årshjul for hjem-/skole - samarbeid	Årshjulet SKAL lages i samarbeid med foresatte Årshjulet skal bla synliggjøre når resultater legges frem og når de skal drøftes og diskuteres med elever/foresatte	Rektorene	
2010	Foreldre og elever skal oppleve like styringsverktøy (BMS- M 1-4)	For eksempel mal for konferansetimer og elevsamtaler (BMS M1-4) Arbeidsgruppe nedsettes	Prosjektbasen med lærere/avdelingsle- dere, foreldre og elever	

UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Vurderinger for Drammen kommune baseres på 19 skolars måloppnåelse

Mai/juni 2010+ 2011: Resultatene fra elevundersøkelsen/foreldreundersøkelse

Des 2010/2011: For SFO

BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK:

Desember 2009/2010/2011:

Juni 2010/ 2011:

Desember 2012:
SLUTTVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE
Ved prosjektets slutt:
Veien videre:

12 Læringsmiljøet - klasseledelse

LÆRINGSMILJØET – KLASSELEDELSE
VISJONENS KJENNETEGN
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tilpasset opplæring i et trygt, tolerant og godt sosialt miljø som fremmer trivsel, mangfold og personlig utvikling hos elevene (BMS - B1) ➤ En undervisningssituasjon preget av ro, orden, høflighet og gjensidig respekt (BMS - B3) ➤ Lik og rettferdig vurdering (BMS – B4) ➤ Gode fysiske rammer og velfungerende skolebygg (BMS – B 6)
REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE
Rektorene Hildegunn Lie, Hanne Kristin Aarthun, Åse Kalfoss + prosjektleder
MÅL
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elevene opplever at de trives (BMS – B1.3) ➤ Elevene skal erfare et læringsfremmende miljø ➤ Elevene skal erfare trygghet og trivsel i læringsmiljøet ➤ Elevene skal oppleve et mobbefritt miljø (BMS- B1.2) ➤ Elevene skal oppleve et miljø fritt for rasisme ➤ Elevene skal oppleve et læringsmiljø som støtter opp under den enkeltes sosiale og faglige utvikling ➤ Elevene skal oppleve at de er en del av et inkluderende og mangfoldig fellesskap (BMS B1.2 og B8.1) ➤ Gode faglige resultater (BMS- B 1.1)
KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE
<p>Skolene:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Det foreligger planer for overgangene mellom skoleslagene og plan som synliggjør systematisk arbeid med læringsmiljø, herunder antimobbing (jfr. Skole/hjem) ➤ Resultater for elevene i drammensskolen som ligger på/over landsgjennomsnittet på den nasjonale elevundersøkelsen ➤ Skolene har et system som sikrer god klasseledelse og faglig dyktighet(BMS M 1.2)

Elevene:

- Individuell målbar framgang i forhold til sine tidligere resultater
- Elevene opplever at de trives (BMS – B1.3)
- Elevene opplever mestring og utvikling (BMS – B1.4)
- Elevene opplever at de er motivert (BMS – B 1.5)
- Elevene er tilfreds med rådgivning om utdannings- og yrkesvalg (BMS – B 1.6)
- Foresatte bekrefter på elevkonferanser at eleven har en ønsket utvikling

Pedagogene:

- Kvalifiserte pedagoger (BMS- M 1.2)
- Motiverte og engasjerte pedagoger som er ambisiøse på elevenes vegne (BMS -M.1)
- Pedagogene skal kunne være i stand til å følge opp den enkelte eleven, faglig og sosialt.
- Pedagogene må vise samarbeidsevner og kunne arbeide helhetlig i forhold til den enkelte eleven
- Pedagogene evner å skape en undervisningssituasjon preget av høflighet, ro, orden, og gjensidig respekt.

MÅLEMETODE

- Elevundersøkelsen
- Foreldreundersøkelsen
- Lærerundersøkelsen
- Medarbeiderundersøkelsen
- På skolenivå: Elevsamtale / foreldrekonferanse
- På skolenivå: Medarbeidersamtaler (enkeltvis og trinn-/teamvis)

ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK

- PALS (Positiv Atferd, Støttende læringsmiljø og samarbeid) i regi av Atferdssenteret som et ledd i nasjonale forskningsstudie fra 2007-2012. 7 skoler deltar.
- Alle skoler har systemer for å skape et positivt læringsmiljø
- Flere skoler har rutinebeskrivelser for overgangene mellom barnehage, barneskole, ungdomsskole og videregående skole
- "God skolestart" – samarbeidsprosjekt mellom skole, PPT og skolehelsetjeneste

PLANLAGTE TILTAK

Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Tiltak for god klasseledelse				
Jan. 2009 - 2012	Klasseledelse og observasjon	Skolering	Den enkelte skole (evt. i samarbeid med prosjektbasen)	Kr. 300.000
Innen mai 2009	Skolene vurderer om sitt system for klasse miljøutvikling er tilfredsstillende. Vurdere sitt behov for		Den enkelte skole	

	kompetanseoppbygging programmer /systemer			
Innen oktober 2009	Vurdere statlig anbefalte programmet/metoder	Presentasjon av programmer for lederteamene med formål å kunne velge evt. program/system	Prosjektbasen	
Høsten 2010	Evt. skolering i valgt program Implementering av valgt program fra 1/1- 2011			Anslagsvis 1 mill.
Styrking av samarbeid i overganger mellom skoleslagene (BMS B1.6 – Elevene er tilfreds med rådgivning om utdannings- og yrkesvalg)				
Veilederen er slutført innen mars 2010 og behandles på rektormøte i mars 2010.	Skolene skal praktisere en minstenorm ved overgangene. Derfor utvikles en overordnet veiledende plan for overgang barnehage-skole og barneskoleungdomsskole, ungdomsskole-vgs	Arbeidsgruppe utarbeider en veileder. Veilederen baseres på dagens praksis i skolene	Prosjektbasen Karriereveiledere/ Karrieresenteret i samarbeid med 3 avdelingsledere	
Høsten 2010 Våren 2011	Ny veileder tilpasses og skrifliggjøres på den enkelte skole. Ny ordning implementeres.		Rektorene	
Nyansatte i skolene – klasseledelse/læringsmiljø (BMS -M1.2 – Ansatte opplever at de har god kompetanse)				
Innen mai -09	For nyansatte skal det opprettes et system med introduksjonsprogram til drammensskolen	Utkast med budsjett til introduksjonsprogram utarbeides og behandles i styrings-gruppa på rektormøtet i mai	Prosjektleder + de tre rektorene i referansegruppa i samarbeid med arbeidsgiverseksjonen	
Aug-09	Introduksjonsprogrammet gjennomføres før skolenes planleggingsdager i august		Prosjektleder i samarbeid med arbeidsgiverseksjonen	
Fra 1. Aug.08	Nyansatte inngår i en fadderordning som sikrer		Rektorene	

	god klasseledelse og veiledning			
Spesialundervisning (BMS - M1.2 – Ansatte opplever at de har god kompetanse)				
Kontinuerlig og når behov oppstår fra 1. Jan. 2009	Styrking av kompetansen for pedagoger som arbeider med elever med omfattende tilretteleggingsbehov	Veiledning fra Frydenhaug skole etter konkret "bestilling" fra skolene	Rektorene	Inntil 700.000
Når nye lover og rutiner foreligger	Innføring av nye lover/forskrifter og systemer ang. spesialundervisning (BMS-M1.4- Like styringsverktøy)		PPT/prosjektleder	
Vold (BMS -M1.2 – Ansatte opplever at de har god kompetanse)				
Hvert år	Æresrelatert vold- 2 ressurspersoner på hver skole	Repetisjon til alle ansatte om innholdet og kommunens rutiner ifbm. æresrelatert vold	Rektorene	
Introduksjonsprogram for nyansatte	Æresrelatert vold	Bli kjent med temaet og prosedyrene i Drammen kommune som en del av introduksjonsprogrammet	Prosjektleder i smb. med Senter for oppvekst	
UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE Vurderinger for Drammen kommune baseres på 21 skolars oppnåelse November 2010: Mai 2011: November 2011: Mai 2012:				
BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK: Desember 2010: Juni 2011: Desember 2011: Juni 2012:				
SLUTTAVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE Ved prosjektets slutt: Veien videre:				

13 Ledelse

LEDELSE				
REFERANSEGRUPPE/ARBEIDSGRUPPE				
Rektorene Lillann Fanuelsen, Grethe Kolle, Else Kristin Tobiassen + prosjektleder				
MÅL				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Robuste og kompetente lederteam ➤ Lederteamene ivaretar mangfoldet i drammensskolen ➤ Skolene er lærende organisasjoner ➤ Beholde og rekruttere kvalifiserte medarbeidere ➤ Ha gode overordnede systemer som kvalitetssikrer helhet og effektivitet 				
KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Robuste lederteam faglig profesjonalitet, høy etisk bevissthet, mangfold, fokus på resultater, lagånd, åpen kommunikasjon (BMS M2.1 og L 4.1)) ➤ Skolene i Drammen er lærende organisasjoner og bruker erfaringslæring som metode ➤ Iverksetter og følger opp tiltaksplanen for "Norges Beste Skole" ➤ Kontinuerlig kompetanseutvikling (kurs, samarbeid, erfaringsdeling, hospitering, utviklingsarbeid) 				
MÅLEMETODE				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brukerundersøkelser ➤ Medarbeiderundersøkelse ➤ Indikatorene i BMS-målekart ➤ Resultatsamtale mellom utdanningsdirektør og virksomhetsleder/ lederteamene ➤ Tertialrapporteringene 				
ALLEREDE IGANGSATTE TILTAK				
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lederskolen (kompetanseutviklingsrekke for lederteamene i Drammen kommune) 				
PLANLAGTE TILTAK				
Tid	Innhold	Aktivitet	Ansvar	Budsjett
Den enkelte skoles konkrete tiltaksplan til "visjonen"/iverksettelsesseminar				
15. januar	Iversettelsesseminar for lederteamene	Lederteamene sørger for å diskutere den kommunale tiltaksplanen. Får presentert mal for planene de skal utvikle og starter arbeidet med å lage den	Utd.dir./prosjektleder	Ca. 160000

16.januar	Hva kjennetegner gode skoler?	Forelesning prof. Terje Ogdén		
Analyse og oppfølging av resultater (BMS - L 1.2 – Skolen har utviklingsprosjekter) (BMS – L4.1 – Opplevelse av læring, utvikling og fornyelse)				
Handlingsplanens periode	Styrking av skoleeierfunksjonen	Analyse og oppfølging av resultater		Ca. 3 mill i hvert av årene i prosjektperioden
Kompetanseutvikling innen systematisk observasjon av klasseledelse og undervisning (BMS- M1 – Kvalifiserte, profesjonelle og motiverte ansatte)				
Temamøte for lederteamene april 2009	Opplæring ang. klasseledelse	Temaøkt for lederteamene for å lære observasjons-/oppfølgings- og veiledningsteknikker	Prosjektleder etter tips fra styringsgruppen	
Temamøte for lederteamene september 2009	Resultatoppfølging/ Organisasjonslæring som metode	Temaøkt for lederteamene for å lære om læringsløyper	Prosjektleder etter tips fra styringsgruppen	
2010	Lage kompetanseutviklingsplan for ledelse i drammensskolen	Arbeidsgruppe nedsettes	Utdanningsdirektør i samarbeid med rektorene	
	Bli kjent med overordnede systemer/rutiner i Drammen kommune	Kompetanserekke for nye skoleledere i drammensskolen	Prosjektleder etter innspill fra styringsgruppen	30.000
Opprettelse av skoleportal på nettet og oppdaterte nettsider for skolene (BMS - L5 – Tydelig e-kommune) (BMS – L 2.2 – Opplevd god nettinformasjon)				
2009	Definere innhold og struktur i en overordnet kommunal skoleportal	Arbeidsgruppe nedsettes	Utd.direktør	
Nov/ Des08/jan 09	Definere hvilket stoff som skal være tilgjengelig i *den kommunale, overordnede skoleportalen *på skolens hjemmesider *på skolens intranett	Arbeidsgruppe nedsettes		

Administrative systemer; skjemaer/rutinebeskrivelser

(BMS - M1.4 – Like styringsverktøy)

2009	Utarbeide felles veiledere og skjemaer til bruk i daglig drift på skolen ut fra nye forskrifter/retningslinjer	Nedsette arbeidsgruppe 	Prosjektleder. Kvalitetssikre maler etc. med juridisk bistand	
------	--	----------------------------	--	--

UNDERVEISVURDERING I FORHOLD TIL MÅL/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE

Vurderinger for Drammen kommune baseres på 21 skolars oppnåelse

November 2010:

Mai 2011:

November 2011:

BESKRIVELSE AV EVT. ENDREDE/JUSTERTE/NYE TILTAK:

Desember 2010:

Juni 2011:

Desember 2012:

**SLUTTAVURDERING AV PROSJEKTETS TILTAKSREKKE
I FORHOLD TIL MÅLENE/KJENNETEGN PÅ MÅLOPPNÅELSE**

Ved prosjektets slutt:

Veien videre:

DRAMMEN
KOMMUNE

Rådmannen

Engene 1, 3008 Drammen - Telefon: 03008
E-post: kommunepost@drammen.kommune.no
www.drammen.kommune.no